

Social network analysis of OBEC English teachers on knowledge support for policy implementation

Pataraporn Laowong¹, Chayut Piromsombat², Suwimon Wongwanich³

Received: November 9, 2023 – Revised: November 15, 2023 – Accepted: November 16, 2023

Abstract

The objective of this research is to analyze knowledge supporters to translate English teacher development policy into practice from 2018 to 2022 under Office of the Basic Education Commission. The study employs Social Network Analysis (SNA) by collecting data through surveys from 1,100 OBEC English teachers and 541 policy implementors related to English language development. The research findings reveal that the key knowledge sources for English teachers are online media, peers, Professional Learning Communities (PLCs), and head of English division respectively, with quality of knowledge acquisition scores (average weighted out-degree centrality) ranging from 2.70 to 3.20 on a 5-point scale. This indicates that knowledge exchange occurs approximately once a month or less. Meanwhile, the online teaching channel exhibits a significantly higher relationship, with an average relationship strength of 4.09, indicating that English teachers use this channel for learning purposes approximately 2-3 times per month.

For the channels that support English policy implementors, the prominent sources are PLCs, educational supervisors, HCEC centers, English language institutes under the OBEC, and school principals, in that order. However, the quality of these relationships is not exceptionally high, with an average weighted out-degree centrality ranging from 1.46 to 2.44 on a 5-point scale. In the context of primary and secondary education levels, the analysis shows little variation in the relationships compared to the overall findings. Nonetheless, the quality of relationships at the secondary level is slightly better across almost all channels. Regarding closeness centrality, it is observed that nodes at both education levels have closely similar values, ranging from 0.37 to 0.48. Additionally, it is evident that the types of individuals involved and the network structures in each educational region differ significantly.

Keywords: Social Network Analysis, SNA, English teacher development, policy implementation

¹ *Corresponding Author,*

Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand.

6381049227@student.chula.ac.th

² Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand.

Chayut.P@chula.ac.th

³ Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand.

wsuwimon@gmail.com

การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมที่สนับสนุนองค์ความรู้ ต่อการนํานโยบายพัฒนาครุภาษาอังกฤษสังกัด สพฐ. สู่การปฏิบัติ

ภัทรพร เลี้ยวงค์¹ ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ² และ สุวิมล ว่องวานิช³

รับต้นฉบับ : 9 พฤศจิกายน 2566 – รับแก้ไข : 15 พฤศจิกายน 2566 – ตอรับตีพิมพ์ : 16 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผู้มีส่วนสนับสนุนองค์ความรู้ในการนํานโยบายด้านการพัฒนาครุภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ ในช่วงปี 2561 -2565 โดยใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis: SNA) การเก็บข้อมูลทำผ่านแบบสำรวจ 2 ชุด ได้แก่ กลุ่มครุภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 1,100 คน และกลุ่มผู้นํานโยบายสู่การปฏิบัติ 541 คน ผลการวิจัย พบว่า ช่องทางสำคัญต่อการให้ความรู้แก่ครุภาษาอังกฤษ ได้แก่ สื่อออนไลน์ เพื่อนครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC) โดยมีค่าน้ำหนักคุณภาพการได้รับความรู้เท่ากับ 2.70 – 3.20 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5) สะท้อนว่ามีการแลกเปลี่ยนความรู้เพียงประมาณเดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า ขณะที่ช่องทาง influencers มีคุณภาพความสัมพันธ์ที่สูงกว่าช่องทางอื่นค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสัมพันธ์เท่ากับ 4.09 สะท้อนการเรียนรู้ประมาณ 2 – 3 ครั้งต่อเดือน) สำหรับช่องทางที่ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ PLC ศึกษานิเทศก์ ศูนย์ HCEC ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีคุณภาพไม่สูงมากนัก โดยมีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์เฉลี่ย (weighted out-degree) อยู่ในช่วง 1.38 – 2.44 ทั้งนี้ ผู้มีบทบาทสำคัญในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกับผลการวิเคราะห์ภาพรวมมากนัก แต่คุณภาพความสัมพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาในระดับประถมศึกษาเกือบทุกช่องทาง สำหรับค่าความใกล้ชิด (closeness centrality) พบว่า node ต่าง ๆ ของทั้งสองระดับการศึกษามีค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยอยู่ในช่วง 0.37 - 0.48 นอกจากนี้ ยังพบว่าโครงสร้างหรือรูปร่างเครือข่ายและคุณภาพความสัมพันธ์ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม, การพัฒนาครุภาษาอังกฤษ, การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ

¹ ผู้รับผิดชอบบทความหลัก,

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
6381049227@student.chula.ac.th

² ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
Chayut.P@chula.ac.th

³ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
wsuwimon@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญ

งานวิจัยและบทเรียนจากประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษายืนยันว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และครูที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยเชิงบวกต่อผลการเรียน รวมถึงพฤติกรรม อารมณ์ และสังคมของนักเรียน (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2020) ด้วยเหตุนี้ การกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนาครูจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก ซึ่งหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในยุคที่การแสวงหาความรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เปิดกว้างอย่างไร้ขอบเขต คือ วิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ผู้ที่คล่องแคล่วด้านภาษาอังกฤษจะมีโอกาสทางอาชีพ และเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของกำลังคนคุณภาพต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในประเด็นด้านการพัฒนาครู สถาบันภาษา EF ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมในโรงเรียน จำเป็นต้องมีครูที่พูดภาษาอังกฤษได้ดี รวมทั้งมีระบบพัฒนาครูที่เข้มแข็งเพื่อให้ครูได้ใช้วิธีการและเครื่องมือใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Education First, 2022) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ของประเทศมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษมาอย่างต่อเนื่อง โดยในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญที่ต้องพัฒนา รวมถึงมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเรียนรู้ กำหนดให้มีครูที่ชำนาญด้านการสอนภาษาอังกฤษที่ได้มาตรฐานระดับนานาชาติในจำนวนที่เพียงพอ และให้มีการอบรมและเสริมสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง โดยในการถ่ายระดับทางนโยบายเพื่อให้มีครูภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ นั้นได้มีการวางกลไกด้านการสนับสนุนองค์ความรู้หรือให้ข้อเสนอแนะแก่ครูภาษาอังกฤษไว้หลายส่วน ในช่วงปี 2561 - 2565 อาทิ การพัฒนาศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) โดยมีหน้าที่ในการอบรมพัฒนาครูแกนนำ (core/master trainers) รวมถึงพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ส่งเสริม พัฒนา และยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของครูที่สอนภาษาอังกฤษโดยใช้ระดับการพัฒนาทางด้านภาษา (Common European Framework of Reference for Languages : CEFR) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์การพัฒนาครูและผู้เรียนดูเหมือนยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดีเท่าที่ควร สะท้อนจากผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ด้านภาษาอังกฤษ ที่ไม่เคยเกินร้อยละ 50 มาตั้งแต่ปี 2546 โดยในปี 2561 -2565 มีผลคะแนนใน 3 ระดับชั้น (ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6) ระหว่างช่วงคะแนน 23.44 – 43.55 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนนเท่านั้น (Office of the National Economic and Social Development Council, 2023) ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่เน้นศึกษาสภาพปัญหา และนำไปพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนาครูภาษาอังกฤษจำนวนมาก โดยทำการสำรวจและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญ หรือบางงานมีการทดสอบก่อนและหลังใช้กลยุทธ์ อาทิ งานวิจัยของ กนกวรรณ ศิริเทศ และอภิชาติ เสนะนันท์ (2565) ชลภัคสรย์ กิตติมานะพันธ์ (2563) ชาญชัย ชำนาญเอื้อ และคณะ (2565) ยุพิน เชามาโลเน และอาคม อึ้งพวง (2560) ทั้งนี้ การศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่ทำการศึกษาในระดับโรงเรียน หรือมีอีกจำนวนหนึ่งทำการศึกษาในระดับ

เขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับจังหวัด แต่ยังคงขาดงานวิจัยที่วิเคราะห์กลไกที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการพัฒนาครุภาษาอังกฤษในระดับประเทศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ที่มุ่งวิเคราะห์การนำนโยบายการพัฒนาครุภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติในมิติต่าง ๆ โดยหนึ่งมิติการวิเคราะห์สำคัญ คือ การศึกษาความหลากหลายและบทบาทของกลุ่มคน (people) ที่มีส่วนสำคัญในการนำนโยบายการพัฒนาครุภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ มีจุดเน้นของการศึกษาไปที่ด้านการสนับสนุนองค์ความรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis: SNA) มาวิเคราะห์ผู้มีบทบาทสำคัญที่เป็นช่องทาง/ที่พึ่งด้านองค์ความรู้ให้กับครุภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการยกระดับช่องทางหรือกลไกสำคัญต่อการความรู้ให้ครุภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ผู้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการนำนโยบายการพัฒนาครุภาษาอังกฤษ สังกัด สพฐ. สู่การปฏิบัติ ด้านการสนับสนุนองค์ความรู้หรือให้คำแนะนำในการพัฒนาครุภาษาอังกฤษ ในช่วงปี 2561 - 2565

2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะรูปแบบเครือข่ายทางสังคมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยจำแนกระหว่างช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และความแตกต่างในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มโนทัศน์เกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

เมื่อมีการกำหนดนโยบายระดับชาติ และหน่วยงานที่รับผิดชอบรับ (adopt) ที่ จะดำเนินการตามนโยบาย ขึ้นต่อไปจะเป็นขั้นตอนของการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ (policy implementation) ซึ่งเป็นการจัดสรรคน งบประมาณ และมีแนวทาง/แผนการทำงาน หรือจัดสรร ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายได้รับการปฏิบัติและเกิดผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ (Hill & Hupe, 2002; Howlett & Ramesh, 2003) ประเด็นการวิเคราะห์ เกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัตินี้เน้นว่าสำคัญ เนื่องจากคุณภาพของการนำสู่การปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ที่หวังไว้จากมาตรการแทรกแซงทางการศึกษาที่กำหนดด้วย (Albers & Pattuwage, 2017) โดยในการศึกษาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมี 2 แนวทางหลัก คือ 1) การ วิเคราะห์โครงสร้าง กระบวนการ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (ศิรินาถ ตงศิริ และคณะ, 2560; Century & Cassata, 2016) รวมถึงการศึกษาความหลากหลาย และบทบาทของกลุ่มคน (people) ที่มีส่วนสำคัญในการนำลงสู่การปฏิบัติ หรือการศึกษาความ แตกต่างของผลการนำลงสู่การปฏิบัติที่แตกต่างไปตามสถานที่ (places) และ 2) การศึกษา วิธีการ/กลยุทธ์ในการทำให้เกิดการนำใช้หรือนำสู่การปฏิบัติให้สำเร็จ (Bauer et al., 2015; Newhouse et al., 2013) ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาในส่วนแรก โดยเน้นที่การวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อเสนอแนะหรือสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อให้การนำนโยบายการพัฒนาครุภาษาอังกฤษสัมฤทธิ์ผล บนฐานการสังเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ครุภาษาอังกฤษของ

ประเทศไทย ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาชาติแห่งชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) แผนกระทรวงศึกษาธิการ และแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มีการวางกลไกทั้งในเรื่องสื่อ การเรียนรู้ออนไลน์ การอบรม กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทของ สพฐ. และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การพัฒนาและใช้กลไกของศูนย์พัฒนาคุณภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (HCEC) โดยมีกลไกที่กำหนดไว้ในนโยบายต่าง ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

กลไกสำหรับการพัฒนาครุภาษาอังกฤษที่ถูกระบุไว้ในนโยบายช่วงปี 2561 - 2565

นโยบายในช่วงปี 2561 - 2565	กลไกในการพัฒนาครุภาษาอังกฤษที่ถูกระบุไว้ในนโยบาย
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561 – 2580)	ระบบการอบรมและเสริมสมรรถนะครูที่ผ่านการศึกษาในระบบเดิม หรือครุภาษาอังกฤษที่ยังไม่ผ่านการประเมินมาตรฐานในระดับนานาชาติ และส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง
แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา	ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ที่คัดเลือกและรวบรวมข้อมูลสื่อดิจิทัลทางการศึกษา รวมถึงจัดทำสื่อเพื่อการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับสื่อการเรียน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียน สำหรับวิชาภาษาอังกฤษ
แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาชาติแห่งชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564)	พัฒนานวัตกรรมกรณีศึกษาด้านภาษา และระบบการวัดและติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู / ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านภาษา
จุดเน้น/แผนกระทรวงศึกษาธิการ และแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	การพัฒนาและยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้ระดับการพัฒนาทางด้านภาษา (CEFR) ตามเกณฑ์ที่กำหนด / เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์พัฒนาคุณภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (HCEC) / พัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษ / อบรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ / การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน / สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม พัฒนา และยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของครูที่สอนภาษาอังกฤษ

มโนทัศน์เกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis : SNA)

ในการวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis: SNA) ซึ่งเป็นวิถีวิทยาการวิจัยที่อยู่บนฐานกรอบแนวคิดของ social network theory มีหลักการสำคัญ 3 ข้อ คือ 1) โครงสร้างของเครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลต่อทุนทางสังคม 2) คุณลักษณะและทรัพยากรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (actors) ในเครือข่ายส่งผลต่อทุนทางสังคม

และ 3) การมีแบบแผนของพฤติกรรม อาทิ ความชอบพอกกลุ่มที่มีนิสัยคล้ายกัน ดำรงอยู่ในความ เป็นเครือข่าย (Baker-Doyle, 2015) โดย SNA เป็นวิธีการวิจัยที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยง (edges/ties) หรือเครือข่ายของผู้กระทำต่าง ๆ (node/ego) โดยผู้กระทำหมายถึงทั้งบุคคล องค์กร สถาบัน รวมถึงสิ่งไม่มีชีวิตแต่สามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานบางอย่างได้ (ability to act) (Carolan, 2014) SNA ให้สารสนเทศในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำต่าง ๆ ขนาด เครือข่าย ความสำคัญของ nodes หนึ่ง ๆ โดยในงานวิจัยนี้ ใช้ SNA ในการตอบคำถามเกี่ยวกับ ผู้มีส่วนสำคัญในการให้ความรู้/คำแนะนำที่เกี่ยวกับการพัฒนาครุภาษาอังกฤษ โดยให้ครู ภาษาอังกฤษระบุผู้มีส่วนในการเป็นผู้ให้ความรู้/คำแนะนำแก่ตนเองไม่เกิน 3 คน รวมถึงให้ผู้มี ส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายด้านภาษาอังกฤษระบุผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้ความรู้/คำแนะนำต่อ ตนเอง ตลอดจนมีการให้ผู้ตอบระบุค่านำหนักของความสัมพันธ์ดังกล่าวร่วมด้วย และวัด สารสนเทศในเรื่องความเป็นศูนย์กลางของ node ต่าง ๆ ในรูปแบบ degree centrality (จำนวน เส้นความสัมพันธ์ (edges) ที่ node มีไปยัง node อื่น ๆ โดยเฉพาะการวัด out-degree centrality ที่สะท้อนการที่ node มีอิทธิพลในการให้ความรู้/คำแนะนำแก่ครูภาษาอังกฤษและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาครุภาษาอังกฤษ) ค่าความใกล้ชิด (closeness centrality) ซึ่งสะท้อนความใกล้ของ node นั้น ๆ กับ node อื่น ๆ โดยค่าที่มากแสดงว่าปฏิสัมพันธ์ (อาทิ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร) จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และค่าคั่นกลาง (betweenness centrality) (วัดการทาบพาทในการเชื่อมต่อหรือเป็นตัวกลางของ node หนึ่ง ๆ ไปยัง node อื่น ๆ) โดยค่าที่ มากแสดงถึงความเป็นศูนย์กลางที่มาก (Ashiedu, 2019; Helbling & Anderson, 2016; McCann et al., 2016) นอกจากนี้ SNA ยังให้สารสนเทศด้านโครงสร้างหรือรูปร่างของเครือข่าย ที่อาจเป็นลักษณะของดาว แบบวง แบบโซ่ แบบจุดเชื่อมต่อ แบบผสม หรือแบบไม่มีรูปร่าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อถ่ายทอดหรือส่งต่อข้อมูล/ทรัพยากรที่เร็วช้าแตกต่างกัน รวมถึงความเสี่ยงที่มาก น้อยต่างกันหาก node ใด node หนึ่งไม่ทำงาน อาทิ หากเครือข่ายมีลักษณะของโซ่ ที่เป็นการส่ง ต่อจากคนหนึ่งถึงอีกคนหนึ่งไปเรื่อย ๆ ความช้าเร็วในการได้รับขึ้นกับความใกล้ไกลจาก node ที่เป็นจุดเริ่ม แต่หากเป็นรูปแบบดาวหรือ hub & spoke นั้น node ที่อยู่รายล้อมจะได้รับข้อมูล ในเวลาเดียวกัน แต่ขณะเดียวกันหาก node ที่เป็น hub ไม่ส่งต่อข้อมูลหรือหยุดทำงาน จะทำให้ การสื่อสารล่มทั้งระบบได้เช่นเดียวกัน (Gladden, 2017)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูภาษาอังกฤษจากสถานศึกษาในสังกัดของ สพฐ. และผู้ขับเคลื่อนนโยบาย การพัฒนาครุภาษาอังกฤษ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

ตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูภาษาอังกฤษจากสถานศึกษาในสังกัดของ สพฐ. จำนวน 1,100 คน และผู้ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาครุภาษาอังกฤษ จำนวน 541 คน

เครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับครู ภาษาอังกฤษและแบบสอบถามสำหรับผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ โดยนำข้อมูลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและ

ระดับการได้รับหรือให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาภาษาอังกฤษให้แก่ครูและผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ มาวิเคราะห์ SNA สำหรับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย การสังเคราะห์เอกสารนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการและกลไกทางนโยบายด้านการพัฒนาภาษาอังกฤษ ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้นำนโยบายสู่การปฏิบัติของ สพฐ. และครูภาษาอังกฤษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาเป็นข้อถามและตัวเลือกตอบในแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ได้ค่าเฉลี่ย I-CVI และค่าเฉลี่ยสัดส่วนความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ เท่ากับ .97 สำหรับแบบสอบถามผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ และ .99 สำหรับแบบสอบถามครูภาษาอังกฤษ พร้อมปรับแบบสอบถามตามคำแนะนำ และนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย 26 คน สำหรับแบบสอบถามกลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ และ 35 คน สำหรับกลุ่มครูภาษาอังกฤษ รวมถึงขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำผลดังกล่าวมาปรับปรุงความเหมาะสม ทั้งเรื่องความยาวของข้อถามและการปรับคำถามให้ชัดเจน ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงระหว่างวันที่ 27 มีนาคม – 7 พฤษภาคม 2566

ในการนำข้อมูลมาประมวลผล ผู้วิจัยตัดข้อมูลที่ไมครบถ้วนออก ได้ข้อมูลตัวอย่างที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ SNA จำนวน 1,100 ฉบับ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31 - 40 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) โดยมีกลุ่มตัวอย่างกระจายทั่วประเทศ เมื่อจำแนกตามระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR จะเห็นได้ว่าครูที่มีผลทดสอบแล้วส่วนใหญ่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับ A2 และ B1 ซึ่งเป็นระดับความเข้าใจบริบทอย่างง่าย หรือใจความสำคัญในหัวข้อทั่วไป สำหรับแบบสอบถามกลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ ได้ข้อมูลตัวอย่างที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ SNA จำนวน 541 ฉบับ มีกลุ่มตัวอย่างกระจายทั่วประเทศ และผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis: SNA) เพื่อสกัดผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนองค์ความรู้ให้แก่ครูภาษาอังกฤษ และความแตกต่างของรูปแบบเครือข่ายจำแนกตามช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และตัวอย่างเครือข่ายของเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Gephi 0.10.1 โดยมีรูปแบบการนำเข้าข้อมูลในไฟล์ excel จำนวน 2 ไฟล์ ได้แก่ ไฟล์ nodelist โดยกำหนดตัวเลข/สัญลักษณ์ (id) และคำอธิบาย (label) ให้แต่ละ node อาทิ เพื่อนครู ครูแกนนำ PLC และไฟล์ edgelist ซึ่งเป็นการแปลงข้อมูลในแบบสอบถามให้เป็นตัวเลขแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับ (source) และผู้ให้ (target) รวมถึงค่าน้ำหนักของความสัมพันธ์ (weight) และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ต้องการวิเคราะห์ อาทิ ระดับชั้นที่สอน เขตพื้นที่การศึกษา โดยมีตัวอย่างข้อมูลนำเข้า ดังนี้

ภาพ 1

ตัวอย่างไฟล์นำเข้าข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ SNA

nodelist		nodelist		egdelist					
id	label	id	label	source	target	type	weight	teach level	code area
0	university teacher	18	eng institution	2	190	directed	3	1	90
1	English teacher	19	inter org	8	190	directed	1	1	90
2	head Eng.	20	ngo	15	190	directed	5	1	90
3	master teacher	21	others	5	172	directed	1	1	72
4	PLC	22	TESOL	9	172	directed	2	1	72
5	HCEC	23	private	15	172	directed	3	1	72
6	school director	123	sch teacher23	8	167	directed	2	1	67
7	head edu area	124	sch teacher24	15	167	directed	5	1	67
8	edu sup	125	sch teacher25	18	167	directed	1	1	67
9	eng obec	126	sch teacher26	9	1180	directed	1	2	180
15	online	127	sch teacher27	15	1180	directed	2	2	180
16	influencer	128	sch teacher28	18	1180	directed	2	2	180
17	academia	129	sch teacher29						

ผลการวิจัย

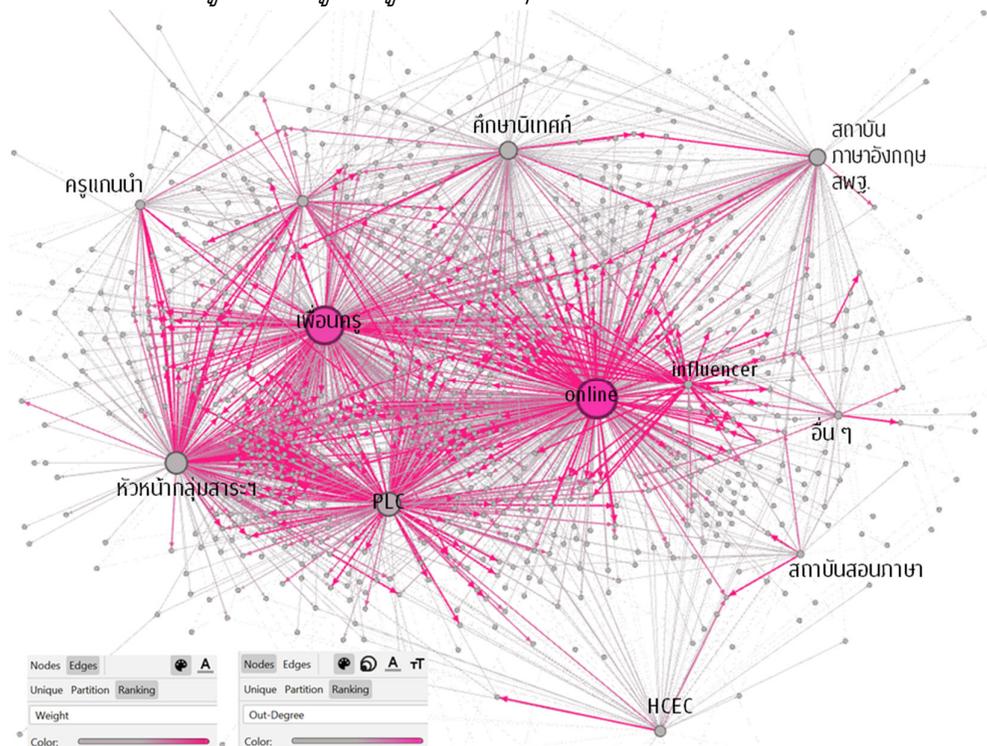
1. เครือข่ายทางสังคม (SNA) ที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพความรู้ในภาพรวม

1.1 เครือข่ายทางสังคมในกลุ่มครูภาษาอังกฤษ ช่องทาง/ผู้ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ให้แก่ครูภาษาอังกฤษมากที่สุดโดยพิจารณาจากค่า out-degree centrality (จำนวน edges ที่ออกจาก node นั้น ๆ) ได้แก่ สื่อออนไลน์ เพื่อนครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามลำดับ ดังแผนภาพ 2 โดยมีค่านำหนักคุณภาพการได้รับความรู้ เท่ากับ 2.70 – 3.20 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5¹) คือโดยเฉลี่ยแล้วได้รับความรู้เดือนละหนึ่งครั้ง อีกทั้ง ยังมีกลไกของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ. ศึกษานิเทศก์ ศูนย์ HCEC อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงค่านำหนักคุณภาพในการได้รับองค์ความรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี (ค่าคะแนนน้อยกว่า 2) เช่นเดียวกับช่องทางออนไลน์ที่แม้จะเป็นสื่อที่สามารถเข้าได้ทุกที่ ทุกเวลา แต่อัตราการใช้สื่อออนไลน์โดยส่วนใหญ่กลับอยู่ที่ไม่เกินเดือนละหนึ่งครั้ง ซึ่งถือว่าค่อนข้างน้อยมาก ประเด็นที่น่าสนใจอีกจุด คือ การทำหน้าที่ในฐานะผู้ให้ความรู้ของ online influencers ที่ถึงแม้จะมีผู้ใช้ช่องทางนี้ได้รับความรู้ผ่าน influencers ไม่มากเท่าช่องทางอื่น ๆ แต่พบว่ามีคุณภาพความสัมพันธ์สูงกว่าช่องทางอื่น ๆ ค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสัมพันธ์ถึง 4.09 ดังตารางที่ 2 ดังนั้น อาจสรุปในเบื้องต้นได้ว่าช่องทางผ่าน influencer น่าจะสร้างความสนใจหรือแรงจูงใจให้กับครูภาษาอังกฤษในการเข้าถึงการเรียนรู้ได้บ่อยขึ้น

¹ เก็บข้อมูลค่าคะแนนความถี่ในการได้รับความรู้/คำแนะนำ โดย ค่าคะแนน 1 = ปีละ 1 ครั้งหรือน้อยกว่า / 2 = 2-3 ครั้งต่อปี / 3 = เดือนละ 1 ครั้ง / 4 = 2-3 ครั้งต่อเดือน / 5 = ทุกสัปดาห์หรือมากกว่า

ภาพ 2

ผลการวิเคราะห์ SNA ผู้ให้ความรู้แก่ครูภาษาอังกฤษในภาพรวม

ตาราง 2

ค่าความเป็นศูนย์กลางของ node ที่มีอิทธิพลในการให้ความรู้/คำแนะนำแก่ครูภาษาอังกฤษ

แหล่งให้ความรู้/ คำแนะนำ	ค่า out-degree centrality	ค่า weighted out-degree
Online	556	2.75
เพื่อนครู	518	2.70
PLC	301	3.20
หัวหน้ากลุ่มสาระฯ	274	3.04
สถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ.	244	2.04
ศึกษานิเทศก์	205	1.63
HCEC	99	1.44
ผู้อำนวยการโรงเรียน	96	2.79
ครูแกนนำ	72	1.89
influencers	54	4.09
อื่น ๆ (อาทิ สถาบันสอน ภาษา นักวิชาการ NGOs)	96	-

1.2 เครือข่ายทางสังคมในกลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายฯ ช่องทาง/ผู้ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาครูภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC) โดยมีค่า out-degree centrality เท่ากับ 326 รองลงมา คือ ศึกษานิเทศก์ ศูนย์ HCEC ภาษาอังกฤษภายใต้ สพฐ. และผู้อำนวยการโรงเรียน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าความสัมพันธ์ด้านองค์ความรู้ในกลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายมีคุณภาพไม่สูงมากนัก โดยมีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์เฉลี่ย (weighted out-degree) อยู่ในช่วง 1.38 – 2.44 เท่านั้น สะท้อนว่ามีการแลกเปลี่ยนด้านองค์ความรู้หรือคำแนะนำน้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง

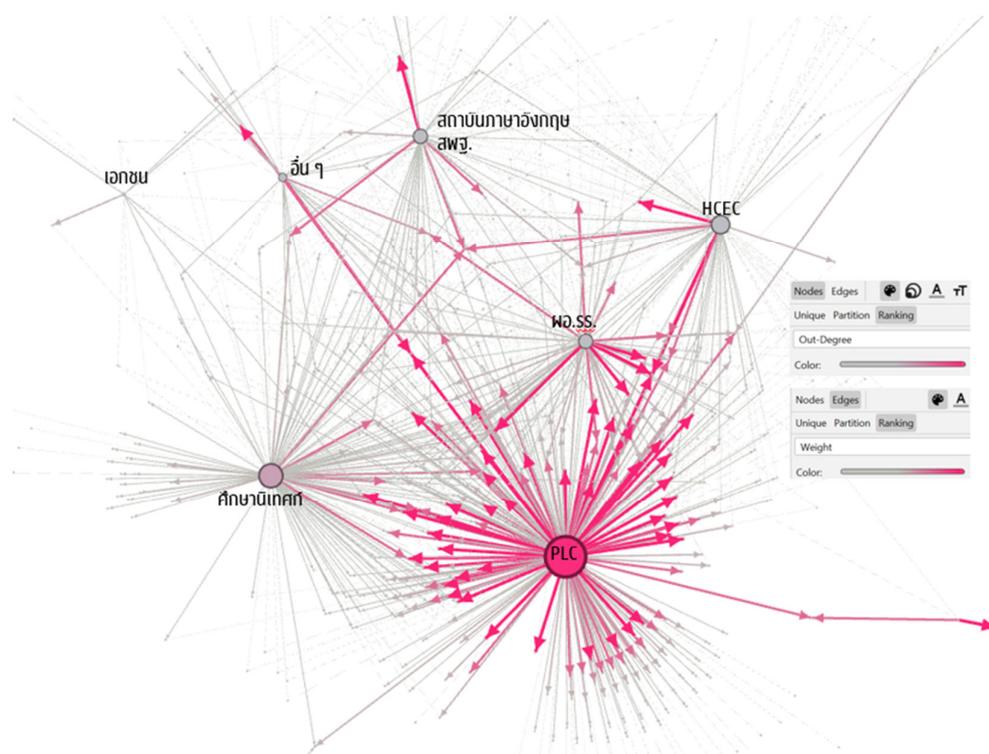
ตาราง 3

ค่า (weighted) out-degree ของ node ที่เป็นผู้ให้ความรู้/คำแนะนำแก่กลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบาย

แหล่งให้ความรู้/คำแนะนำ	Out-degree centrality	Weighted out-degree
PLC	326	2.44
ศึกษานิเทศก์	181	1.75
HCEC	136	1.38
สถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ.	101	1.46
ผู้อำนวยการโรงเรียน	100	2.44
อื่น ๆ	34	-

ภาพ 3

ผลการวิเคราะห์ SNA ผู้ให้ความรู้/คำแนะนำแก่กลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวม

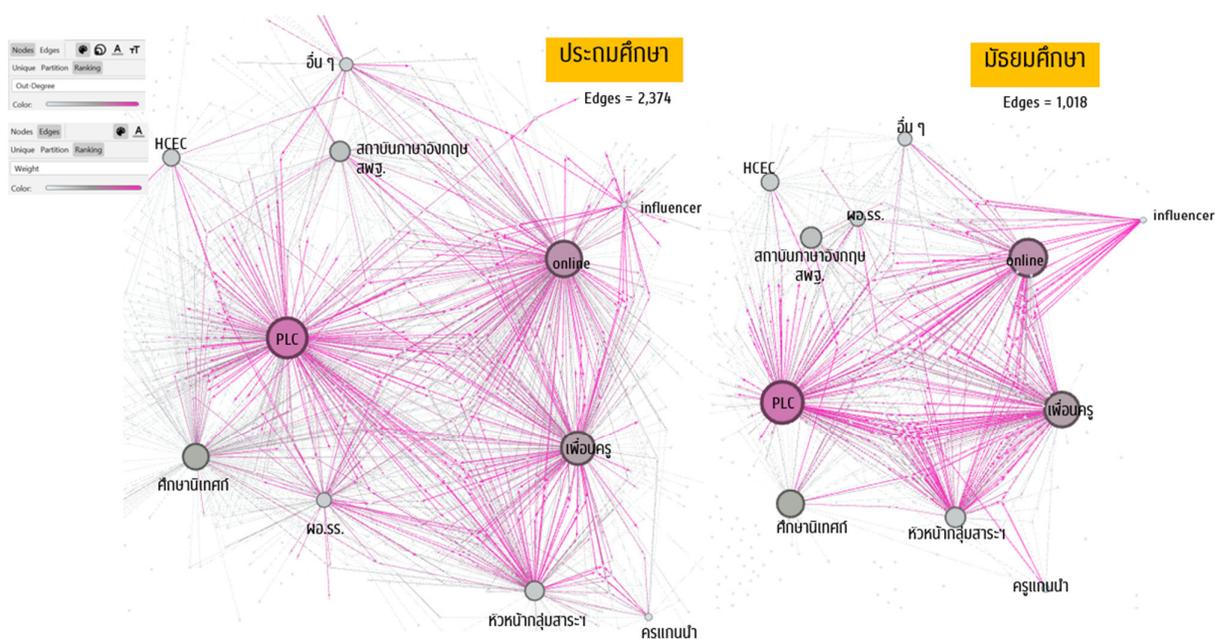

2. การเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมฯ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาเครือข่ายความสัมพันธ์ด้านความรู้ จำแนกตามช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า ผู้มีบทบาทสำคัญต่อการให้ความรู้กับครูไม่แตกต่างกันมากนัก โดยพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด 4 อันดับแรกยังเป็นช่องทางออนไลน์ เพื่อนครู PLC และหัวหน้ากลุ่มสาระวิชาภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแง่ของคุณภาพความสัมพันธ์ พบว่าคุณภาพในระดับมัธยมศึกษาในระดับประถมศึกษาเกือบทุกช่องทาง โดยมีค่าเฉลี่ยของ weighted out-degree ระหว่าง 1.49 – 3.32 ขณะที่ค่าดังกล่าวในระดับประถมศึกษาอยู่ระหว่าง 1.36 – 2.85 เมื่อพิจารณาถึงค่า closeness centrality พบว่า node ต่าง ๆ ของทั้งสองระดับการศึกษา มีค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยอยู่ในช่วง 0.37 - 0.48 แสดงถึงความรวดเร็วในการถ่ายทอดข้อมูลของแต่ละ node ไปสู่ node อื่น ๆ อยู่ในระดับที่เท่า ๆ กัน สำหรับค่า betweenness centrality พบว่า ที่เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญ 3 อันดับแรกในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้แก่ PLC การเรียนรู้ทาง online และเพื่อนครู ดังตารางและภาพที่ 4

ภาพ 4

ผลการวิเคราะห์ SNA เครือข่ายผู้ให้ความรู้แก่ครุภาษาอังกฤษ จำแนกตามระดับช่วงชั้น

ตาราง 4

สารสนเทศที่สำคัญจากการวิเคราะห์ SNA เปรียบเทียบระดับประณมศึกษาและมัธยมศึกษา

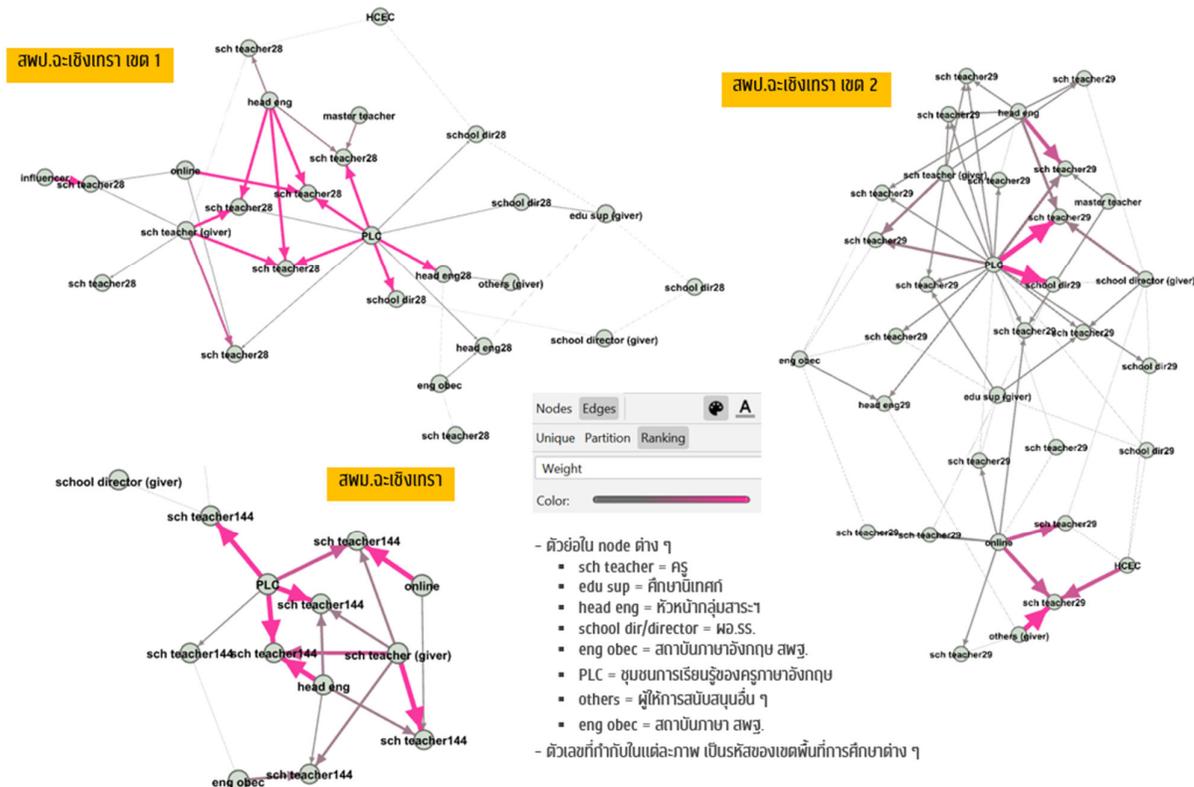
ผู้มีส่วนให้ ความรู้/ คำแนะนำ	ค่า centrality							
	Out-degree		avg. out-degree		closeness		betweenness	
	ประถม	มัธยม	ประถม	มัธยม	ประถม	มัธยม	ประถม	มัธยม
PLC	449	178	2.67	3.01	0.48	0.48	176,988.59	28,357.65
เพื่อนครู	346	172	2.56	2.99	0.44	0.47	100,025.31	21,132.57
หัวหน้ากลุ่ม สาระฯ	162	112	2.85	3.32	0.38	0.41	22,380.55	7,798.41
ผอ.รร.	143	53	2.48	3.17	0.37	0.37	23,022.30	3,565.94
online	384	172	2.74	2.82	0.46	0.47	126,715.66	24,676.76
ศึกษานิเทศก์	312	74	1.90	1.93	0.43	0.38	89,924.00	6,986.70
สถาบัน ภาษาอังกฤษ สพฐ.	210	78	1.59	1.51	0.39	0.38	44,814.53	7,660.26
HCEC	148	87	1.36	1.49	0.37	0.39	27,810.39	8,278.87

3. การเปรียบเทียบลักษณะเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างหรือรูปร่างของเครือข่ายโดยใช้ตัวอย่างเครือข่ายของบางเขตพื้นที่การศึกษามาวิเคราะห์เพิ่มเติม พบว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ไม่มีรูปร่าง โดยอาจมีบางองค์ประกอบที่เป็นลักษณะแบบมีผู้โดดเด่น (star) ผสมผสานอยู่บ้าง ดังเช่น node PLC ของ สพม.ฉะเชิงเทรา ส่วน สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 1 นั้น มีทั้ง node PLC และเพื่อนครู ที่มีความเป็น star ส่วน star ของ สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 2 คือ PLC และช่องทางออนไลน์ แต่มีข้อสังเกตว่า คุณภาพความสัมพันธ์อาจแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนเส้นความสัมพันธ์ของ node PLC โดยส่วนใหญ่ของ สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 1 ดีกว่าเขต 2 (เส้นความสัมพันธ์สีชมพู ซึ่งแสดงว่ามีค่า out-degree เฉลี่ย มีสัดส่วนมากกว่าเส้นสีเทา) รวมทั้งมีข้อสังเกตว่าครูส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนมากกว่า 1 ช่องทาง (ลักษณะโครงสร้างที่มีได้เป็นเพียงจุดต่อจุดแต่มีเส้นเข้าหา node ของครูสองเส้นขึ้นไป) ดังภาพที่ 5

ภาพ 5

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ SNA จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้างต้นสะท้อนว่า การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาครูภาษาอังกฤษ รวมถึงกลไกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านครูหรือผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาความรู้ให้แก่ครูภาษาอังกฤษและยังเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้ขับเคลื่อนนโยบาย สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการและอีกหลายงานวิจัยที่ใช้ PLC ในการพัฒนาครูในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านภาษาอังกฤษ อาทิ งานวิจัยของ ศรายุทธ สุระโส และมนตรี วงษ์สะพาน (2562) ในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมถึงการใช้ PLC ในด้านอื่น ๆ นอกจากภาษาอังกฤษ อาทิ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ภัฏฐ์ รัตนศิรินิชกุล และวรรณวิไลรัตน์. (2565) ดังนั้น จึงควรหนุนเสริมให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมโยงการติดต่อ (contact point) ที่สำคัญด้านการให้องค์ความรู้แก่ครูภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระฯ และเพื่อนครูด้วยกันเอง ซึ่งมีครูภาษาอังกฤษจำนวนมากใช้ช่องทางดังกล่าวในการยกระดับองค์ความรู้ของตนเอง โดยที่อาจต้องมีการพิจารณาร่วมกับการจัดให้มีช่วงเวลาในการทำกิจกรรมผ่าน PLC ที่เพียงพอ

ในด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์นั้น วิทยา พาพิมพ์ และคณะ (2564) ได้ชี้ให้เห็นจุดเด่นของการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งด้านการปรับให้เข้ากับความต้องการของครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ ความยืดหยุ่นด้านเวลา การมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า และการที่สามารถนำข้อมูลการเรียนรู้ของครูในระบบออนไลน์ไปวิเคราะห์ในเชิงลึกได้ ซึ่งจะช่วยปิดจุดอ่อนการอบรมแบบเดิมที่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ครูพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของตนเองได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งหลักสูตรการอบรมโดยส่วนใหญ่ยังเป็นการจัดเนื้อหาที่ถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรในลักษณะบนลงล่าง (top-down) มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง อีกทั้ง ผู้เข้าอบรมอาจมีเวลาในการอบรมไม่เพียงพอและไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ระบบการพัฒนาสมรรถนะครูภาษาอังกฤษในอนาคตควรมุ่งเน้นเรื่องดังกล่าวที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยที่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านทางออนไลน์ควรคำนึงถึงความน่าสนใจของเนื้อหาเพื่อจูงใจให้เกิดความถี่ในการเรียนรู้ที่มากขึ้นร่วมด้วย อาทิ ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ สถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ. สามารถพิจารณาเน้นไปที่การคัดเลือกช่องทางออนไลน์ที่มี influencers ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษที่น่าสนใจ ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อค้นพบอีกส่วนที่ครูจำนวนมากระบุว่า content ที่น่าสนใจเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น สพฐ. ไม่จำเป็นต้องพัฒนาสื่อเองใหม่ทั้งหมดในทุกเรื่อง แต่ควรวิเคราะห์และเลือกใช้สื่อออนไลน์จาก online influencers ต่าง ๆ และพัฒนาเฉพาะสื่อที่ยังเป็นช่องว่างอยู่ อีกทั้ง อาจพิจารณาจัดกลุ่ม influencers และ vdo playlist ของ influencers เหล่านั้นตามระดับความสามารถพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้ครูในแต่ละระดับพื้นฐานสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มครูภาษาอังกฤษ หัวหน้ากลุ่มสาระ ผอ.รร. รวมถึงศึกษานิเทศก์ เพื่อเผยแพร่สื่อดังกล่าวให้แพร่หลายรวมทั้งวางระบบในการนำข้อมูลการอบรมออนไลน์ของครูมาวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อจัดทำมาตรการสนับสนุนเป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำไปเชื่อมต่อกับงานวิจัยส่วนอื่น ๆ โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของผู้วิจัยในการศึกษาผลกระทบการนำนโยบายการพัฒนาครูภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติ โดยผลการวิเคราะห์เครือข่ายด้านองค์ความรู้ จะช่วยเติมเต็มการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะการนำนโยบายการพัฒนาครูภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับครูทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ สามารถนำข้อค้นพบเกี่ยวกับผู้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาครูภาษาอังกฤษและคุณภาพความสัมพันธ์ด้านองค์ความรู้ที่มีความแตกต่างในแต่ละระดับและเขตพื้นที่การศึกษา ไปวิเคราะห์สาเหตุและจัดทำแนวทางสนับสนุนที่เฉพาะเจาะจงต่อไป

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงรายการงบประมาณด้านการพัฒนาครูภาษาอังกฤษที่ควรมุ่งเน้น รวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำโครงการ สามารถนำไปพิจารณาจัดทำข้อเสนอโครงการพัฒนาครูภาษาอังกฤษ ที่ตรงจุดยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิเคราะห์ปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพความสัมพันธ์ของเครือข่ายทางสังคมในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา

2. การวิเคราะห์บทบาทและปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดความร่วมมือของภาคส่วนอื่น ๆ นอกภาครัฐ จากกรณีศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครุภาษาอังกฤษที่มาจากนอกภาครัฐ รวมถึงการเก็บข้อมูลจากภาคส่วนนอกภาครัฐโดยตรง

รายการอ้างอิง

- ชาญชัย ขำนาถเอื้อ, สุกัญญา รุจิเมธามาต และหยกแก้ว กมลวรรณเดช. (2565). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษของโรงเรียนเทศบาลทำอิจู จังหวัดอุดรธานี. *วารสารสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 12(1), 1-13.
- ชลภัศกรย์ กิตติมานะพันธ์. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถภาษา อังกฤษ สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดชุมพร. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 5(12), 107-121.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566, กันยายน 3). *ตัวชี้วัดด้านสังคม : สถิติด้านการศึกษา - ผลทดสอบทางการศึกษา จำแนกตามรายวิชาและระดับการศึกษา*. <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=PageSocial>
- วิทยา พาพิมพ์, สุพรรณริกา วัฒนบุญย์, & พนัน้อย รอดชู. (2564). การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายสังคมการเรียนรู้ สคูโลจีในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับครุภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 7(1), 29-38.
- ณัฐ รัตนศิริณิกกุล และวรรณ วิไลรัตน์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จังหวัดลำปาง. *Journal of Modern Learning Development*, 7(10), 195-219.
- กนกวรรณ ศิริเทศ และอภิชาติ เลนะนันท์. (2565). กลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพสุวรรณชาดวิทยา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(2), 171-178.
- ยุพิน เชามาไลเนน และอาคม อึ้งพวง. (2560). การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(1), 130-141.
- ศรายุทธ สุภะโส และมนตรี วงษ์สะพาน (2562). การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *Dhammathas Academic Journal*, 19(2), 35-48.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนของครูส่งผลต่อผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนอย่างไร. *Focus ประเด็นจาก PISA*, 57.
- ศิรินาถ ตงศิริ, ศุภวิตา แสนศักดิ์, ชนิตตา พลอยล้อมแสง, วรพจน์ พรหมสัตยพรต และสุ่มัทนา กลางคาร (2560). *การวิจัยเพื่อนำนโยบายสาธารณสุขสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- Albers, B., & Pattuwage, L. (2017). Implementation in Education: Findings from a Scoping Review. Melbourne: Evidence for Learning. Retrieved from <http://www.evidenceforlearning.org.au/evidence-informed-educators/implementation-in-education>
- Ashiedu, A. (2019). A Comparison of social network analysis software & application to Nigeria Corporate System [Doctoral dissertation]. University of Northern British Columbia.
- Baker-Doyle, K. J. (2015). Stories in networks and networks in stories: A tri-modal model for mixed-methods social network research on teachers. *International Journal of Research & Method in Education*, 38(1), 72-82.
- Bauer, M. S., Damschroder, L., Hagedorn, H., Smith, J., & Kilbourne, A. M. (2015). An introduction to implementation science for the non-specialist. *BMC psychology*, 3(1), 1-12.
- Carolan, B.V. (2014). *SAGE Research Methods: Social Network Analysis and Education: Theory, Methods & Applications*. SAGE Publication.
- Century, J., & Cassata, A. (2016). Implementation research: Finding common ground on what, how, why, where, and who. *Review of Research in Education*, 40(1), 169-215.
- Education First. (2022). *EF EPI: English Proficiency Index, a ranking of 111 countries and regions by English skills*. www.ef.com/epi.
- Gladden, M. (2017). From virtual teams to hive minds: Developing effective network topologies for neuroprosthetically augmented organizations. *Neuroprosthetic Supersystems Architecture*, 253-301. Synthyption Academic.
- Helbling, J., & Anderson, J. (2016). Social Network Analysis for assessing research team collaboration and implementation capacity. *2016 Resilience Week (RWS)*, 172-177. IEEE.
- Hill, M., & Hupe, P. (2002). *Implementing public policy: Governance in theory and in practice*. SAGE Publication.
- Howlett, M. & Ramesh, M. (2003). *Studying public policy: Policy cycles and policy subsystems* (2nd ed.). Oxford University Press.

- McCann, H., Fünfgeld, H., Brown, J., & Wylie, R. (2016). *Social networks and disaster resilience: an introduction*. (Report prepared for the Enhancing Networks for Resilience Project). Southern Grampians Glenelg Primary Care Partnership.
- Newhouse, R., Bobay, K., Dykes, P. C., Stevens, K. R., & Titler, M. (2013). Methodology issues in implementation science. *Medical Care*, S32-S40.

Translated Thai References

- Chamnan-uea, C., Rujimethabhas, S., & Kamolvoradej, Y. (2022). Development guidelines teacher competency in English pronunciation learning management for Tha-It Municipal School Uttaradit province. *URU Journal of Integrated Sciences for Development*, 12(1).
- Kittimanapan, C. (2020). Private school strategy for teacher experience to develop English language ability for early childhood in Chumporn province. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 5(12), 107-121.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2023, September 3). *Social indicators: educational statistics – national testing result categorized by subjects and education levels*.
<https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=PageSocial>.
- Papim, W., Watthanaboon, S., & Rodchu, P. (2021). Development of training package by using schoology in professional learning community online for improving English communication skills of primary school English language teachers in Krabi province. *Santapol College Academic Journal*, 7(1), 29-38. (in Thai)
- Rattanasirinichakun, N., & Wilairat, W. (2022). The development of PLC management model for teachers development of learning management through active learning approach based on PAR : A case study of Tessaban 4 (Ban Ching Rai) School in Lampang province. *Journal of Modern Learning Development*, 7(10), 195-219.
- Sirited, G., & Lenanan, A. (2022). Strategies for driving and developing English reading and writing skills of lower secondary school students in Thepsuwanchanwitthaya School Amphawa District Samut Songkhram province. *Journal of Social Science for Local Rajabhat Mahasarakham University*, 6(2), 171-178.
- Suomalainen, Y. & Eungpuang, A. (2017). School management for developing English language teachers under The Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*, 11(1), 130-141.

- Supaso, S., & Wongsaphan, M. (2019). The course development for teacher in learning English activity for communication through professional learning. *Dhammathas Academic Journal*, 19(2), 35-48.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2020). How do teacher assistance and support affect student reading assessment outcomes?. *Focus from PISA*, 57.
- Tongsiri, S., Saensak, S., Ploylearmsang, C., Promsattayaprot, V., & Klangkan, S. (2017). *Policy Implementation Research for efficient public health policies*. Health Systems Research Institute.